

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X KADENCJA**

Warszawa, dnia 25 listopada 2020 r.

Druk nr 273

**Pan
Tomasz GRODZKI
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 76 ust. 1 Regulaminu Senatu, my niżej podpisani senatorowie wnosimy o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy

o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Do reprezentowania nas w dalszych pracach nad tym projektem ustawy upoważniamy panią senator Agnieszkę Gorgoń-Komor.

W załączeniu przekazujemy projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

(-) Halina Bieda	(-) Bogdan Klich
(-) Bogdan Borusewicz	(-) Beata Małecka-Libera
(-) Marcin Bosacki	(-) Ewa Matecka
(-) Alicja Chybicka	(-) Jadwiga Rotnicka
(-) Zygmunt Frankiewicz	(-) Joanna Sekuła
(-) Agnieszka Gorgoń-Komor	(-) Ryszard Świlski
(-) Janusz Gromek	(-) Jerzy Wcisła
(-) Danuta Jazłowiecka	(-) Wojciech Ziemiak
(-) Kazimierz Kleina	

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych

Art. 1. W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111) w art. 17 wprowadza się następujące zmiany:

1) w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje:”;

2) dodaje się ust. 1c i 1d w brzmieniu:

„1c. Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje również osobom, o których mowa w ust. 1 pkt 1–4, które podejmują zatrudnienie lub inną pracę zarobkową pod warunkiem, że:

1) podjęcie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej nie utrudnia sprawowania opieki, o której mowa w ust. 1, oraz

2) miesięczne wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej łącznie ze świadczeniem pielęgnacyjnym nie przekracza kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłaty nagród z zysku za ubiegły rok, ogłaszanego, w drodze obwieszczenia, przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

1d. W przypadku gdy miesięczne wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej łącznie ze świadczeniem pielęgnacyjnym przekracza kwotę przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o której mowa w ust. 1c pkt 2, świadczenie pielęgnacyjne obniża się o kwotę stanowiącą różnicę pomiędzy kwotą wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej łącznie ze świadczeniem pielęgnacyjnym, a kwotą przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o której mowa w ust. 1c pkt 2.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Celem projektu ustawy jest umożliwienie podejmowania aktywności zawodowej przez osoby uprawnione do otrzymywania świadczenia pielęgnacyjnego tj. opiekunów osób legitymujących się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Zgodnie z obowiązującym art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:

- 1) matce albo ojcu,
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka,
- 3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 4) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności

– jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

W myśl art. 17 ust. 1a ustawy o świadczeniach rodzinnych osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki, przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, w przypadku gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich, są małoletni lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 2) nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;

- 3) nie ma osób, o których mowa w pkt 2 i 3, lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Kwota świadczenia pielęgnacyjnego podlega corocznej waloryzacji od dnia 1 stycznia. W 2020 r. wynosi ona 1830 zł miesięcznie.

Aktualnie obowiązujące przepisy, wykluczają możliwość wykonywania jakiegokolwiek pracy przez osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, co skutkuje pogłębianiem ich izolacji oraz ich stopniowym wykluczaniem z rynku pracy. Przy obciążeniach związanych z niepełnosprawnością dziecka jego rodzice powinni być adresatami polityki państwa na równi z dzieckiem. Rodzice (opiekunowie dzieci niepełnosprawnych) nie są objęci jednak polityką rodzinną ani polityką wobec niepełnosprawności. Trzeba pamiętać, że dobro dziecka, zwłaszcza dziecka obciążonego niepełnosprawnością, zależy od dobrostanu całej rodziny.

Podkreśla się, że bez aktywności zawodowej opiekuna niepełnosprawnego dziecka następuje degradacja społeczna i zawodowa tego opiekuna. Niejednokrotnie rodzice otrzymujący świadczenie pielęgnacyjne zmuszeni są do podejmowania pracy w tzw. szarej strefie, bez praw pracowniczych, bez ubezpieczenia, poza systemem podatkowym. Taka praca jest koniecznością jeżeli rodzic zostaje bez środków do życia. Dzieje się tak w szczególności w okresie pomiędzy wygaśnięciem orzeczenia o niepełnosprawności dziecka, a wydaniem nowego orzeczenia.

Nie bez znaczenia pozostaje również psychologiczny aspekt aktywności zawodowej. Niepełnosprawność dziecka obciąża emocjonalnie. Częściowe przekierowanie myśli na wykonywaną pracę zawodową może spowodować, że rodzina będzie funkcjonowała lepiej. Nawet jeśli dochód z takiej aktywności będzie niewielki, odegra on rolę motywującą. Co więcej, trzeba pamiętać, że następstwem przymusowej bierności zawodowej może być utrata kompetencji zawodowych, a nawet uprawnień do wykonywania zawodu. Osoby zmuszone do rezygnacji z zatrudnienia tracą kontakt z branżą. Brakuje im więzi z zespołem pracowników. Pogłębia to ich wykluczenie zawodowe i społeczne, a w następstwie może nawet prowadzić do trwałego wyeliminowania z rynku pracy.

Projektodawcy stoją na stanowisku, że osoby podejmujące trud opieki nad ciężko chorym niepełnosprawnym dzieckiem, nie powinny być ograniczane restrykcyjnymi przepisami, a państwo powinno wspierać ich rozwój zawodowy. Kwota świadczenia pielęgnacyjnego w wysokości 1830 zł miesięcznie nie wystarcza na zaspokojenie

podstawowych potrzeb życiowych niepełnosprawnego dziecka i jego opiekuna. Nie sposób zgodzić się z twierdzeniem, że kwota ta stanowi rekompensatę za utracone zarobki osoby rezygnującej z pracy lub innej aktywności zawodowej. Opiekunowie osób niepełnosprawnych to często osoby wysoko wykwalifikowane (specjaliści w dziedzinie), posiadające wiedzę, kompetencje, wykształcenie oraz potencjał do wykonywania pracy lub innej działalności zarobkowej w taki sposób, aby ich aktywność zawodowa nie utrudniała sprawowania opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem. Przy odpowiedniej organizacji pracy, dzięki dodatkowym zarobkom, osoby te mogłyby zapewnić niepełnosprawnemu dziecku lepszy komfort życia.

Uwzględniając realia i zmieniające się warunki świadczenia pracy, w szczególności dynamiczny rozwój nowoczesnych technologii, umożliwiających wykonywanie pracy z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość, projekt wprowadza możliwość podjęcia zatrudnienia lub wykonywania innej pracy zarobkowej bez utraty prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, dla osób, które pomimo trudu jakim jest opieka nad niepełnosprawnym dzieckiem, przy odpowiednim poziomie organizacji pracy, będą w stanie łączyć obowiązki opiekuna z aktywnością zawodową.

Jednocześnie projekt ustawy umożliwi aktywizację zawodową opiekunów osób niepełnosprawnych, którzy dotychczas świadomie – z powodu ograniczeń wynikających z art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych – nie podjęli aktywności zawodowej albo z niej zrezygnowali.

W myśl projektowanego art. 17 ust. 1c ustawy o świadczeniach rodzinnych, świadczenie pielęgnacyjne przysługiwać będzie osobom wymienionym w art. 17 ust. 1 pkt 1–4, które podejmują zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, pod warunkiem, że:

- 1) podjęcie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej nie będzie utrudniało sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną oraz
- 2) miesięczne wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej łącznie ze świadczeniem pielęgnacyjnym nie będzie przekraczało kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłaty nagród z zysku za ubiegły rok, ogłaszanego, w drodze obwieszczenia, przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Zgodnie z projektowanym art. 17 ust. 1d ustawy o świadczeniach rodzinnych, w przypadku gdy miesięczne wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej łącznie ze świadczeniem pielęgnacyjnym przekroczy kwotę przeciętnego miesięcznego

wynagrodzenia, świadczenie pielęgnacyjne zostanie obniżone o kwotę stanowiącą różnicę pomiędzy kwotą wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej łącznie ze świadczeniem pielęgnacyjnym, a kwotą przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

Zgodnie z obwieszczeniem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 21 stycznia 2020 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłaty nagród z zysku w 2019 r., wynagrodzenie to wyniosło 5167,98 zł.

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie po upływie 30-dniowego okresu vacatio legis.

Projektowana ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.